

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระพุทธศาสนามีความเจริญรุ่งเรืองมาเป็นเวลา ๒๕๐๐ กว่าปี เป็นระยะเวลาที่ยาวนาน นานาอารยะประเทศทั่วโลกต่างยอมรับนับถือพระพุทธศาสนา บางประเทศนับถือเป็นศาสนาประจำชาติ ยอมรับเอาหลักธรรมของพระพุทธศาสนาเป็นหลักในการดำเนินชีวิต การที่พระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองมาได้เป็นพันๆปีนั้น นอกจากจะมีหลักธรรมคำสอนที่โดดเด่น พิสูจน์ได้ มีหลักที่เป็นสากล เข้าถึงประชาชนได้ทุกระดับชั้นแล้ว การบริหารจัดการองค์กรของพระพุทธศาสนาก็มีส่วนสำคัญในการทำให้พระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองมาได้จนถึงทุกวันนี้

ในประวัติพระพุทธศาสนาจะเห็นว่าพระพุทธเจ้าทรงให้ความสำคัญกับการจัดองค์กรเป็นอย่างมาก พระดำริสตรัสสั่งแก่พระอริยสาวกรุ่นแรกที่ออกเผยแผ่หลักธรรมคำสอนของพระองค์ที่ว่า “คูรภิกขุทั้งหลาย เราพ้นแล้วจากบ่วงทั้งปวง ทั้งที่เป็นของทิพย์ ทั้งที่เป็นของมนุษย์ แม้พวกเธอก็พ้นแล้วจากบ่วงทั้งปวงทั้งที่เป็นของทิพย์ ทั้งที่เป็นของมนุษย์ พวกเธอจงเที่ยวจาริก เพื่อประโยชน์และความสุขแก่ชนหมู่มาก เพื่ออนุเคราะห์โลก เพื่อประโยชน์เกื้อกูลและความสุขแก่หวิเทพและมนุษย์พวกเธออย่าได้ไปรวมทางเดียวกันสองรูป จงแสดงธรรมงามในเบื้องต้น งามในท่ามกลาง งามในที่สุด”^๑ ในพุทธดำรินี้ พระพุทธเจ้าให้ความสำคัญกับการจัดการด้านบุคลากรอยู่ด้วยคือเมื่อพระอริยสาวกยังมีน้อยพระองค์ขอให้อย่าไปทางเดียวกันสองรูป แต่ให้แยกย้ายกันไปเพื่อให้งานเผยแผ่เป็นไปได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง และตลอดพระชนม์ชีพพระองค์ได้ทรงแสดงให้เห็นถึงความเป็นสัพพัญญุตญาณในด้านการจัดการบริหารองค์กร การบริหารจัดการด้านบุคลากรอย่างชัดเจนเช่น การแต่งตั้งเอตทัคคะ การแบ่งหน้าที่การรับผิดชอบในด้านต่างๆ เช่นด้านเสนาสนะด้านภัตตาหาร เป็นต้น การแบ่งหน้าที่ตามความถนัดของแต่ละบุคคล เช่น พระวินัยธร พระธรรมธร ทำให้พระพุทธศาสนาแผ่ขยายออกไปสู่กว้างอย่างรวดเร็ว

เมื่อพระศาสนาเจริญเติบโต มีพระภิกษุจำนวนมากเกินกว่าที่จะทรงดูแลได้ทั่วถึง จึงทรงมอบอำนาจหน้าที่ให้พระสงฆ์ดูแลปกครองกันเอง โดยให้เคารพนับถือกันตามลำดับอาวุโส พระองค์ทรงดำรงตำแหน่งในฐานะธรรมราชา^๒ ทรงปกครองแบบพ่อปกครองลูก หรืออาจารย์ปกครองศิษย์ ถือความสุจริตใจเป็นพื้นฐานและพระพุทธองค์ทรงมอบให้สงฆ์เป็นใหญ่ เป็นสามัคคีธรรม ซึ่งเราเรียกว่าสังฆาธิปไตย ด้วยปัญญาญาณของพระพุทธเจ้าในการจัดองค์กรสงฆ์อย่างเป็นระบบจึงทำให้พุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองอย่างรวดเร็วและยั่งยืนมาจนถึงทุกวันนี้

ปัจจุบันประเทศไทยมีวัดอยู่เป็นหมื่นๆ แห่ง มีพระสงฆ์สาวกของพระพุทธเจ้าที่มีความรู้ความสามารถทั้งในด้านคันถธุระและวิปัสสนาธุระที่มีลูกศิษย์ทั้งในประเทศและต่างประเทศเป็น

^๑วิ.มท. (ไทย) ๔/๓๒/๔๐.

^๒อง.ตัก. (ไทย) ๒๐/๑๔/๑๕๔ - ๑๕๖.

จำนวนมาก แต่เมื่ออาจารย์ซึ่งเป็นเจ้าอาวาสเป็นเจ้าสำนักมรณภาพลง วัดที่เคยเจริญรุ่งเรืองก็แทบล่มสลายไปตามเจ้าอาวาสหรือเจ้าสำนัก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวัดหรือสำนักนั้นขาดการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ เมื่อทุกอย่างต้องขึ้นอยู่กับเจ้าอาวาสหรือเจ้าสำนักคนเดียวเมื่อท่านจากไปทุกสิ่งทุกอย่างที่สร้างมาจึงไปพร้อมกับท่านด้วย ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าเสียดาย

วัดหนองป่าพงอยู่ภายใต้กฎหมายและระบอบของคณะสงฆ์ไทย สังกัดมหานิกาย แม้ว่าวัดหนองป่าพงจะอยู่ในการปกครองของมหาเถรสมาคมซึ่งเป็นองค์กรปกครองสูงสุดของคณะสงฆ์ไทย แต่วัดหนองป่าพงก็มีกฎระเบียบและวิธีการปกครองสงฆ์ที่สังกัดวัดหนองป่าพงและวัดที่เป็นสาขาวัดหนองป่าพงต่างหากออกไปอีก ทำให้การปกครองและการบริหารองค์กรของพระป่าสายวัดหนองป่าพงมีความเข้มแข็งทั้งในด้านการประพฤติปฏิบัติตามพระธรรมวินัยและการปกครองสงฆ์ แม้ว่าวัดหนองป่าพงจะมีชื่อเสียงทั้งในประเทศและต่างประเทศ แต่พระป่าที่สังกัดวัดหนองป่าพงและวัดสาขาซึ่งเป็นลูกศิษย์ของหลวงพ่อบุญมา สุภทฺโท ก็ยังปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ มีความประพฤติที่เอื้อเฟื้อต่อพระธรรมวินัย มีความอ่อนน้อมถ่อมตน ไม่ยกตนข่มท่าน ให้ความเคารพต่อพระเถระที่เป็นผู้ปกครองคณะสงฆ์โดยรวม

ปัจจุบันวัดหนองป่าพง แม้ว่าพระโพธิญาณเถระ (ชา สุภทฺโท) ซึ่งเป็นอดีตเจ้าอาวาสจะมรณภาพแล้วก็ตาม แต่การปกครองคณะสงฆ์ การบริหารองค์กรที่สังกัดวัดหนองป่าพง ยังดำเนินต่อไป ทั้งการปกครอง การศึกษา การเผยแผ่ยังดำเนินต่อไปเสมือนหลวงพ่อบุญมายังมีชีวิตอยู่ ทั้งนี้เป็นเพราะวัดหนองป่าพงมีการจัดองค์กร การบริหารองค์กรที่เป็นระบบ จึงทำให้วัดหนองป่าพงมีความเจริญมั่นคงมาจนถึงปัจจุบันนี้ และสามารถขยายสาขาออกไปทั้งในประเทศและต่างประเทศอย่างกว้างขวาง ผู้วิจัยเชื่อว่าการได้ศึกษาวิเคราะห์ถึงการจัดองค์กรพุทธศาสนาในสมัยพุทธกาลและการศึกษาวิเคราะห์การจัดองค์กรของวัดหนองป่าพง จะทำให้ได้องค์ความรู้ใหม่ในการประยุกต์หลักการจัดองค์กรในสมัยพุทธกาลและการจัดองค์กรของวัดหนองป่าพง เพื่อเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการจัดองค์กรของวัดหรือสำนักอื่นๆ ต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาการจัดองค์กรในพระพุทธศาสนาเถรวาท

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาการจัดองค์กรของวัดหนองป่าพง อำเภวารินชำราบ

จังหวัดอุบลราชธานี

๑.๒.๓ เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์การจัดองค์กรในพระพุทธศาสนาเถรวาทกับการจัดองค์กร ของวัดหนองป่าพง อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

๑.๓ ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยมุ่งเน้นที่จะศึกษาถึงลักษณะการจัดองค์กรคณะสงฆ์ของฝ่ายพระภิกษุในพระพุทธศาสนาเถรวาท ที่ปรากฏในคัมภีร์พระไตรปิฎก และในอรรถกถา รวมทั้งหนังสือต่าง ๆ ที่ได้อธิบายไว้ และศึกษาการจัดองค์กรของวัดหนองป่าพง โดยมีขอบเขตดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ คือคัมภีร์อรรถกถา ฎีกา อนุฎีกา และหนังสือวิชาการต่างๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับหัวข้อวิจัย

ขอบเขตด้านเอกสาร ศึกษาเอกสารจากแหล่งข้อมูลชั้นปฐมภูมิ คือคัมภีร์พระไตรปิฎก รวบรวมข้อมูล ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการจัดองค์กรพุทธศาสนาเถรวาทและการจัดองค์กรของวัดหนองป่าพง รวมถึงงานวิชาการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

ขอบเขตด้านเวลา ปีการศึกษา ๒๕๕๕

๑.๔ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๔.๑ การจัดการองค์กรของพระพุทธศาสนาเถรวาทในสมัยพุทธกาลเป็นอย่างไร

๑.๔.๒ การจัดองค์กรของวัดหนองป่าพงเป็นอย่างไร

๑.๔.๓ ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดองค์กรของพุทธศาสนาเถรวาทในสมัยพุทธกาลกับการจัดองค์กรของวัดหนองป่าพงมีความสัมพันธ์กันอย่างไร

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การจัดองค์กร หมายถึงกิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดโครงสร้างขององค์กร การทำงานให้บรรลุตามเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ การจัดแบ่งกลุ่มงานกันทำ การกำหนดหน้าที่ของแต่ละฝ่ายในการทำงาน เป็นต้น

องค์กร หมายถึง บุคคลกลุ่มหนึ่งที่มารวมตัวกัน โดยมีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างร่วมกัน และดำเนินกิจกรรมบางอย่างร่วมกันอย่างมีขั้นตอนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น

การบริหาร หมายถึง กลุ่มของกิจกรรม ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์กร (Organizing) การสั่งการ (Leading/Directing) หรือการอำนวยการ และการควบคุม (Controlling) ซึ่งจะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับทรัพยากรขององค์กร

วัดหนองป่าพง หมายถึงวัดหนองป่าพงที่ก่อตั้งโดยพระโพธิญาณเถระ(ชา สุภทฺโท) และวัดเครือข่าย

๑.๖ ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง ศึกษาวิเคราะห์การจัดองค์กรในพระพุทธศาสนาเถรวาท : กรณีศึกษาวัดหนองป่าพง อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยได้ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

๑.๖.๑ เอกสาร

อุปถัมภ์^๓ เป็นหนังสือรวบรวมประวัติชีวิต ปฏิปทา และคำสอนของพระโพธิญาณเถระ หนังสือเล่มนี้เป็นหนังสือที่กล่าวถึงประวัติของหลวงปู่ชาอย่างละเอียดเริ่มตั้งแต่ชีวิตการเป็นฆราวาส การบวชเป็นสามเณร การอุปสมบท การเดินธุดงค์ การก่อตั้งวัดหนองป่าพง สอนลูกศิษย์ทั้งลูกศิษย์ชาวไทยและต่างประเทศจนกระทั่งถึงวาระสุดท้ายแห่งชีวิต หนังสืออุปถัมภ์เป็นหนังสือที่รวบรวมประวัติชีวิตของพระผู้ปฏิบัติ ปฏิบัติชอบตามหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าได้อย่างงดงาม

ตามรอยโพธิญาณ^๔ เป็นหนังสือที่กล่าวถึงภาพสะท้อนชีวิตของพระในวัดหนองป่าพง รวมทั้งเสนอข้อวัตรปฏิบัติที่พระโพธิญาณเถระให้แนวทางไว้เพื่อเป็นทางเลือกสายหนึ่งแก่ผู้ใดในทางสงบได้แสวงหาสาระสำคัญในชีวิตให้แก่ตนเอง เนื้อหาสาระสะท้อนชีวิตในวัดหนองป่าพงเพียงมุมใดมุมหนึ่งแต่การก้าวไปอย่างไร ปฏิบัติอย่างไรต้องฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง

ร่มเงาวัดหนองป่าพง^๕ เป็นหนังสือที่กล่าวถึงปฏิปทาของอาจารย์ชาและพระธรรมคำสอนต่างๆ ในด้านปฏิปทาน่ายกย่อง เครื่องคิดในศิลาจารวัตร และเป็นครูอาจารย์ที่ยิ่งใหญ่ มีเมตตา มุ่งมั่น แสวงหาสัจธรรม อุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง ประวัติศาสตร์คนสำคัญคือพระอาจารย์เลี่ยมฐิตธมโม ที่ดำเนินตามปฏิปทาของหลวงปู่ชา เมื่อศึกษาปฏิบัติธรรมจากหลวงปู่ชาจนชำนาญ มั่นคง แล้วจึงได้สานต่อเจตนารมณ์ของหลวงปู่ชาต่อไปปัจจุบันนี้

ความเป็นกัลยาณมิตรของหลวงปู่ชา^๖ เป็นหนังสือที่พระธรรมปิฎกได้กล่าวถึงพระโพธิญาณเถระไว้ว่า ท่านเป็นผู้มีเกียรติคุณปรากฏอยู่ว่า เป็นผู้เคร่งครัดในศิลาจารวัตร เป็นพระปาฏิหาริย์ที่ชำนาญชำนาญในการบำเพ็ญภาวนาทั้งสมณะภาวนาและวิปัสสนาภาวนา ท่านเป็นผู้ฉลาด มีใช้ปฏิบัติได้เฉพาะตนเองเท่านั้น แต่ยังสั่งสอนให้พุทธบริษัท ๔ ได้เจริญในธรรมเป็นจำนวนมาก ในการสั่งสอนของท่านนั้น มีข้อเด่นที่การสอนจับใจได้ตรงใจ สั้น แต่ทว่ากินใจ ประทับใจ มีลูกศิษย์ทั้งชาวไทยและต่างประเทศ ทั้งๆ ที่ไม่รู้ภาษาไทยและท่านก็ไม่รู้ภาษาต่างประเทศก็สามารถสื่อสารกันเกิดความเข้าใจได้ ซึ่งถือเป็นลักษณะพิเศษ เป็นความสามารถที่น่าอัศจรรย์ทีเดียว ท่านไม่ส่งเสริมเครื่องรางของขลัง แม้ว่าจะได้รับความนิยมนับถือด้านกรรมฐาน นับว่าเป็นการปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธเจ้าอย่างเคร่งครัด ถือได้ว่าเป็นแบบอย่างได้อย่างดีทีเดียว

สำนักงานข้าราชการพลเรือน^๗ กล่าวถึงการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี(พ.ศ. ๒๕๔๒) ประกอบด้วยหลักการพื้นฐาน ๖ ประการได้แก่ ๑) หลักนิติธรรม หมายถึง การตรากฎหมายที่ถูกต้อง

^๓คณะศึกษานิเทศน์, อุปถัมภ์, (กรุงเทพมหานคร : ศุภสภา, ๒๕๓๗).

^๔คณะศิษย์,ตามรอยโพธิญาณ,(กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์ศุภสภา, ๒๕๓๕).

^๕พระเอกชัย อิสสโร, ร่มเงาวัดหนองป่าพง,(กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์ศุภสภา, ๒๕๓๒).

^๖พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต),ความเป็นกัลยาณมิตรของหลวงปู่ชา, (กรุงเทพมหานคร:บริษัท สหธรรมิก,๒๕๓๙).

^๗สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ๒๕๔๓,เอกสารประกอบการประชุมชี้แจงตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ,(กรุงเทพมหานคร:สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน),๒๕๔๒.

เป็นธรรม การกำหนดกฎ กติกาและการปฏิบัติตามกฎ กติกาที่ตกลงกันไว้อย่างเคร่งครัด โดยคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพ ความยุติธรรมของสมาชิก ในระดับองค์กร หมายถึงกฎ กติกาที่ใช้ในการบริหารงานภายใน เช่นการมาทำงานหรือเข้าประชุมให้ตรงเวลา การให้บริการประชาชนอย่างเสมอภาคกัน รวมถึงข้อตกลงในการสับเปลี่ยนหน้าที่ภายในองค์กร ๒) หลักคุณธรรม หมายถึงการยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม การส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยันอดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตเป็นนิสัยประจำชาติ ในระดับองค์กร หมายถึง เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพให้ความยุติธรรมกับประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งจัดระบบงานที่ตอบสนองความต้องการของประชาชน และปฏิบัติตามข้อบังคับ ก.พ. ว่าด้วยจรรยาบรรณข้าราชการ คือมีจรรยาบรรณต่อตนเอง ต่อหน่วยงาน ต่อผู้ร่วมงาน ต่อประชาชน และสังคม...

การบริหารงานแบบมาสโลว์^{๙๙} เป็นหนังสือที่แปลโดยพันโท อานันท์ ชินบุตร หนังสือเล่มนี้เขียนโดยอับราฮัม มาสโลว์ ซึ่งถือได้ว่าเป็นบิดาแห่งหลักจิตวิทยาสมัยใหม่ที่มีอิทธิพลทางความคิดมาจนกระทั่งถึงปัจจุบันนี้ หนังสือได้กล่าวถึงหลักคิดการบริหารงานในแบบของมาสโลว์ ในยุคของมาสโลว์เป็นยุคที่อุตสาหกรรมกำลังเฟื่องฟูและผู้คนทำงานในโรงงานต่างๆ ดูเหมือนจะทำงานแบบหุ่นยนต์เนื่องจากระบบการบริหาร มาสโลว์มองเห็นความจำเป็นของการบริหารแบบมนุษยสัมพันธ์โดยใช้หลักของการบริหารแบบเข้าถึงจิตใจคนหรืออาจกล่าวได้ว่าการบริหารแบบบรรลุแจ้งหรือการบริหารที่ยึดส่วนรวมเป็นหลัก ซึ่งเน้นว่าเป้าหมายของบุคคลควรสอดคล้องกับเป้าหมายองค์กรจึงจะทำให้คนเราสามารถเข้าถึงศักยภาพสูงสุดและมีความสุขได้

การบริหารจัดการในศตวรรษที่ ๒๑^{๑๐๐} เป็นหนังสือที่เขียนโดย ปีเตอร์ เอฟ ดรักเกอร์ แปลโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชื่นจิตต์ แจ่มเจนกิจ ปีเตอร์ ดรักเกอร์กล่าวว่าโลกในศตวรรษที่ ๒๑ เป็นโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารที่สามารถปรับองค์กรให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง ผนวกกับมีความสามารถในการใช้ความรู้ความชำนาญหลักของตนเองและองค์กรอันเปรียบเสมือนปัจจัยการผลิตหลักขององค์กรในการสร้างผลการดำเนินงานที่มีความได้เปรียบในเชิงการแข่งขัน หนังสือเล่มนี้ประกอบด้วยแนวคิดทางด้านการบริหารเช่น แบบจำลองการบริหารแนวใหม่ กลยุทธ์ : สิ่งใหม่ที่แน่นอนกว่า ผู้นำการเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนแปลงด้านข้อมูลข่าวสาร และการบริหารตนเอง

บุญทัน ดอกไธสง^{๑๐๑} กล่าวไว้ในหนังสือการบริหารเชิงพุทธว่า รูปแบบการบริหารคือแนวความคิดเกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์ของการพบปะกัน เรียกว่าสมานสามัคคี เมื่อพระได้เดินทางไปอยู่ตามสถานที่ต่างๆ เช่นป่า เขา คาม นคร ซึ่งพระนั้นมีจำนวนมากด้วยกันจำเป็นต้องมีศูนย์รวมกัน เพื่อปรึกษาหารือกันในการปฏิบัติงาน มุ่งเน้นประเด็นไปยังการบรรลุเป้าหมายที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมอันมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของบุคคลในองค์กร

^{๙๙}อับราฮัม มาสโลว์,การบริหารแบบมาสโลว์,แปลโดย พันโทอานันท์ ชินบุตร,(กรุงเทพมหานคร : อักษรการพิมพ์,๒๕๔๙).

^{๑๐๐}ปีเตอร์ เอฟ ดรักเกอร์,การบริหารจัดการในศตวรรษที่ ๒๑,แปลโดยผศ.ชื่นจิตต์ แจ่มเจนกิจ, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทเออาบิสิเนสเพลส จำกัด, ๒๕๔๔), หน้า ๙๕.

^{๑๐๑}บุญทัน ดอกไธสง, การบริหารเชิงพุทธ (กระบวนการทางพฤติกรรม), (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๘), หน้า ๓๓๐.

แสวง อุดมศรี^{๑๑} ได้ศึกษาเรื่อง “การปกครองคณะสงฆ์ไทย” พบว่า การปกครองคือการบังคับใช้กฎหมาย และการตัดสินกรณีขัดแย้งเกี่ยวกับการตีความหมายและการใช้กฎหมายซึ่งทุกคนในสังคมจะต้องยอมรับและปฏิบัติตาม หากมีใครขัดขึ้นไม่ยอมรับหรือทำความเดือดร้อนมาสู่ผู้อื่นย่อมจะได้รับโทษตามแต่ฐานานุโทษ

๑.๖.๒ งานวิจัย

พระยุพธนา รมณียธมโม^{๑๒} (แก้วกันหา) ได้กล่าวไว้ในวิทยานิพนธ์ เรื่องการศึกษาเชิงวิเคราะห์การจัตองค์รคณะสงฆ์ในสมัยพุทธกาลว่า เมื่อมีการจัดตั้งคณะสงฆ์ในพระพุทธศาสนาเป็นเหตุให้มีผู้เลื่อมใสศรัทธาเข้ามาบวชเป็นสมาชิกเพิ่มมากขึ้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการจัดระบบวางระเบียบ เพื่อให้การอยู่ร่วมกันของคนในสังคมเป็นไปอย่างปกติสุขและสามารถจะบรรลุถึงจุดหมายสูงสุดของพระพุทธศาสนา อาการที่พระพุทธองค์ทรงจัดระบบวางระเบียบไว้เป็นแบบแผนหรือข้อปฏิบัติในการอยู่ร่วมกันนี้ เรียกว่าการบัญญัติพระธรรมวินัยเพื่อเป็นเครื่องมือในการปกครองให้การศึกษาแก่สมาชิก ซึ่งเป็นการจัตองค์รคณะสงฆ์ อาจกล่าวได้ว่าเป็นการบริหารจัดการนั่นเอง

พระมหาธรรมรัต อริยธมโม^{๑๓} (ยศขุน) ได้กล่าวถึงพุทธวิธีในด้านการบริหารและการปกครอง โดยนำมาเปรียบเทียบกับหลักรัฐประศาสนศาสตร์ พบว่าการบริหารของพระพุทธองค์มีความสอดคล้องกับหลักรัฐประศาสนศาสตร์ได้เป็นอย่างดี อีกทั้งองค์รสงฆ์ ก็ดำรงเป็นปึกแผ่นมั่นคงมาจนตราบเท่าทุกวันนี้ จึงเป็นการยืนยันให้เห็นได้ถึงพระคุณลักษณะของนักปกครอง และนักบริหารชั้นยอด ถึงแม้ว่าจะเป็นศาสตร์ทางโลก เป็นเรื่องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองโดยตรง ส่วนพุทธศาสตร์ มีจุดหมายเพื่อความสงบสุขของมวลมนุษย แต่ทั้งสองศาสตร์สามารถศึกษาควบคู่กันได้ อย่างสอดคล้อง เพราะว่าคำสอนในทางพระพุทธศาสนามีสองระดับ คือระดับโลกียะซึ่งเป็นคำสอนระดับสามัญสำหรับใช้ในชีวิตประจำวันในสังคมทั่วไป ส่วนระดับโลกุตระ อันเป็นคำสอนระดับสูงสำหรับนักบวช หรือผู้มุ่งแสวงหาทางพ้นทุกข์ ด้วยเหตุนี้จึงนำคำสอนในส่วนที่เป็นโลกียะมาศึกษากับรัฐศาสตร์ได้อย่างไม่ขัดแย้งกัน

พระมหาวิชาญ สุวิชาโน^{๑๔} (บัวบาน) ได้กล่าวไว้ในวิทยานิพนธ์เรื่อง ศึกษากระบวนการฝึกอบรมบุคลากรทางพระพุทธศาสนาของพระโพธิญาณเถระ(หลวงพ่ocha สุภโท) ว่าหลวงพ่ocha สุภโท ได้นำเอาวิธีการของพระพุทธเจ้ามาฝึกอบรมบุคลากรในวัดหนองป่าพงและสำนักสาขาโดยมี

^{๑๑}แสวง อุดมศรี, การปกครองคณะสงฆ์ไทย, (กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ ราชวิทยาลัย ๒๕๓๘), หน้า ๒.

^{๑๒}พระยุพธนา รมณียธมโม, “การศึกษาเชิงวิเคราะห์การจัตองค์รคณะสงฆ์ในสมัยพุทธกาล” , วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๗).

^{๑๓}พระมหาธรรมรัต อริยธมโม, (ยศขุน) “การศึกษาเชิงวิเคราะห์หลักรัฐศาสตร์ที่มีในพระไตรปิฎก”, วิทยานิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๒).

^{๑๔}พระมหาวิชาญ สุวิชาโน, (บัวบาน) “ศึกษากระบวนการฝึกอบรมบุคลากรทางพระพุทธศาสนาของพระโพธิญาณเถระ(หลวงพ่ocha สุภโท)”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๔๒).

จุดมุ่งหมายเพื่อธำรงไว้ซึ่งพระพุทธศาสนาแบบดั้งเดิมโดยใช้หลักไตรสิกขา หลักธุดงค์วัตร ๑๔ หลักภavana ๔ มาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาบุคลากร

ทองพูน พานแก้ว^{๑๕} ได้กล่าวไว้ในวิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบวิธีการสอนธรรมะของหลวงพ่ocha สุภทโท กับท่านฮุยเง้ง (เว่ยหลาง) โดยกล่าวถึงวิธีการสอนของหลวงพ่ochaว่ามุ่งสอนเพื่อให้คนมีปัญหาสามารถดับทุกข์และกิเลสทั้งมวลของตนได้ด้วยการเข้าถึงความหลุดพ้นที่เรียกว่านิพพาน วิธีการปฏิบัติของท่านได้ดำเนินตามแบบอย่างพระอาจารย์มั่ง ฐริทตโต แต่ท่านได้พัฒนาแนวทางการสอนให้เป็นเอกลักษณ์ของตนเองจนทำให้มีผู้ศึกษาและปฏิบัติตามเป็นจำนวนมาก

บรรจง โสตาดี^{๑๖} ได้กล่าวไว้ในวิทยานิพนธ์เรื่อง การใช้ตรรกะในวิธีสอนของพระโพธิญาณเถระ (ชา สุภทโท) ว่าพระโพธิญาณเถระใช้ตรรกะ ๓ อย่างได้แก่ตรรกะอุปนัย ตรรกะนิรนัย และตรรกะพุทธ ซึ่งทั้งตรรกะอุปนัยและตรรกะนิรนัยเป็นวิธีการชักจูงคนเข้าใจหลักธรรมด้วยเหตุผล ส่วนตรรกะพุทธเป็นกระบวนการทางตรรกะที่อยู่เกินขอบเขตของเหตุผล เป็นวิธีที่นำคนเข้าถึงหลักความจริงสูงสุดในพระพุทธศาสนาตามกระบวนการพัฒนาปัญญา

พระครูปลัดอาทิตย์ อุตตเวที^{๑๗} (ของดี) ได้กล่าวไว้ในวิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษาแนวคิดและวิธีการปกครองคณะสงฆ์ของพระเทพโสภณ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) : ศึกษาเฉพาะกรณีพระสังฆาธิการเขตปกครองภาค ๒ ว่า ปัจจุบันนี้ การปกครองคณะสงฆ์ไทยนอกจากจะยึดหลักพระธรรมวินัยแล้ว ยังอิงอาศัยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และมติเถรสมาคม ในการสนับสนุนส่งเสริมการบริหารคณะสงฆ์ให้เกิดความเรียบร้อยดีงามในหมู่คณะสงฆ์และป้องกันภัยอันตรายจากภายนอกที่จะเกิดขึ้นกับองค์กรคณะสงฆ์ ส่วนแนวคิดและวิธีการปกครองคณะสงฆ์ของพระเทพโสภณ ก็ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักพุทธธรรม เอื้อเพื่อต่อพระธรรมวินัย อิงอาศัยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และมติมหาเถรสมาคม เป็นแนวทางส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบ้าน วัด ราชการ และที่สำคัญคือ สามารถนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารการจัดการปกครองคณะสงฆ์ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เช่นด้านการปกครองส่งเสริมให้คณะสงฆ์มีส่วนร่วมในการบริหาร พัฒนาบุคลากรคณะสงฆ์ให้มีความรู้ในด้านต่างๆ ด้านการศึกษาส่งเสริมพัฒนาพระภิกษุสามเณรให้มีความรู้ด้านปริยัติธรรม เป็นผู้นำสังคมด้านการศึกษาด้านการเผยแผ่ส่งเสริมและผลิตบุคลากรให้เผยแผ่พุทธศาสนาทั้งเชิงรุกและเชิงรับ

^{๑๕}ทองพูน พานแก้ว, “การศึกษาเปรียบเทียบวิธีการสอนธรรมะของหลวงพ่ocha สุภทโท กับท่านฮุยเง้ง (เว่ยหลาง)”.วิทยานิพนธ์ อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาศาสนาเปรียบเทียบ, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล ๒๕๔๑).

^{๑๖}บรรจง โสตาดี,การใช้ตรรกะในวิธีสอนของพระโพธิญาณเถระ (ชา สุภทโท),วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต,สาขาวิชาปรัชญา, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ๒๕๔๖).

^{๑๗}พระครูปลัดอาทิตย์ อุตตเวที (ของดี), “การศึกษาแนวคิดและวิธีการปกครองคณะสงฆ์ของพระเทพโสภณ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) : ศึกษาเฉพาะกรณีพระสังฆาธิการเขตปกครองภาค ๒”,วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต,(บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๔๗).

พระอมรวิชัย ชากรเมธี^{๑๘} (บุตรสาว) ได้กล่าวไว้ในวิทยานิพนธ์เรื่อง “ศึกษาเทคนิคการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท)” ว่าเทคนิคการเผยแผ่ที่โดดเด่นของหลวงพ่อามี ๕ เทคนิคคือ ๑) การแสดงพระธรรมเทศนา หลวงพ่อามักจะเทศน์จากประสบการณ์จริง ใช้ภาษาที่ฟังง่าย และมีการทำท่ายให้น่าไปปฏิบัติอยู่เสมอ ๒) การทำให้ดูเป็นตัวอย่าง หลวงพ่อามีถือคติทำอย่างที่ดีสอนและสอนอย่างที่ดี (ยกาวาที่ ตถากา) ด้วยการสร้างรูปแบบที่เอื้อต่อการปฏิบัติธรรมและนำเสนอศิษย์บำเพ็ญข้อวัตรปฏิบัติที่เรียกว่า “ทำให้ดี เป็นอยู่ให้เห็น” ตลอดชีวิตแห่งการเผยแผ่ของท่าน ๓) การใช้อุปมาอุปไมย คำสอนของหลวงพ่อามีความโดดเด่นตรงที่มองเห็นเป็นรูปธรรมและเข้าใจง่าย เพราะเวลาสอนธรรมท่านมักจะชักอุปมาอุปไมยที่เกี่ยวกับคนและสัตว์อุปมาอุปไมยเกี่ยวกับสิ่งของเครื่องใช้ใกล้ตัว อุปมาอุปไมยเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอุปมาอุปไมยเกี่ยวกับเหตุการณ์มาอธิบายเนื้อหาประกอบคำสอนเสมอ ๔) การสอนแบบปจฉา-วิสัชนา การสอนลักษณะนี้มีส่วนคล้ายคลึงกับครูบาอาจารย์ท่านอื่นๆ เพียงแต่หลวงพ่อามีลักษณะจำเพาะที่โดดเด่น กล่าวคือท่านมีลูกล่อลูกชนหรือลูกเล่นในการถามตอบปัญหา สามารถยืดหยุ่นและพลิกแพลงประเด็นคำถามตามกลุ่มผู้ฟัง และใช้ภาษาได้เหมาะสมกับผู้ฟัง สามารถนำสิ่งที่ใกล้ตัวมาเป็นสื่อในการแก้ปัญหาได้อย่างทันท่วงที ๕) การให้ฝรั่งสอนฝรั่ง กล่าวได้ว่าเป็นเทคนิคการเผยแผ่ที่โดดเด่นที่สุดของหลวงพ่อามี เพราะจากการใช้เทคนิคดังกล่าวนี้เองที่ทำให้พระพุทธศาสนาเถรวาท (สายวัดหนองป่าพง) แผ่ขยายไปยังต่างประเทศทั้งในยุโรปและอเมริกา ทำให้วัดและสำนักสาขาของวัดหนองป่าพง ตลอดถึงพระสงฆ์ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่เลื่อมใสในหลวงพ่อามีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างไ้ตามแม้ว่าหลวงพ่อามีจะใช้เทคนิคในการเผยแผ่หลากหลายเทคนิค ทว่าท่านกลับมีเป้าหมายในการเผยแผ่อยู่เพียงหนึ่งเดียว นั่นคือต้องการเผยแผ่ “ความจริง” มากกว่า “ความรู้” คำว่า “ความจริง” หมายถึง “การปฏิบัติจริง” และ “การได้รับผลแห่งการปฏิบัติที่แท้จริง” จนสามารถดับกิเลสได้ หลวงพ่อามีมุ่งเผยแผ่พระพุทธศาสนาไปที่ “แก่น” ของพระพุทธศาสนาจริงๆ โดยให้ความสำคัญกับการสร้างบุคลากรทางศาสนา หรือสร้างศาสนทายาทให้เป็น “พระแท้” ควบคู่กันไป แล้วจึงส่งสาธุศิษย์ออกเผยแผ่หลักคำสอน หรือหลักแห่งการครองชีวิตอันประเสริฐ เช่นเดียวกับที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงปฏิบัติมาแล้ว

พระมหาสมพร อากาศโร^{๑๙} (เหลาฉลาด) ได้กล่าวไว้ในวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาอุปมาอุปไมยในคำสอนของพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท)” ว่าการสอนโดยใช้เทคนิคแบบอุปมาอุปไมยของพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท) เป็นวิธีที่โดดเด่นกว่าครูบาอาจารย์ร่วมสมัยดังนี้ ๑) การใช้อุปมาอุปไมยของพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท) เน้นเรื่องของการเข้าถึงหลักธรรมโดยอาศัยองค์ประกอบที่จะนำสู่จุดหมายที่สำคัญคือ บุคคล สถานที่ กาลเวลา หลักธรรม ๒) การใช้อุปมาอุปไมยของพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท) เป็นการประยุกต์ให้เหมาะสมกับบุคคล สถานที่

^{๑๘} พระอมรวิชัย ชากรเมธี (บุตรสาว), “ศึกษาเทคนิคการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท)” วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๔๗).

^{๑๙} พระมหาสมพร อากาศโร (เหลาฉลาด), “การศึกษาอุปมาอุปไมยในคำสอนของพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท)” วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๔๘).

โอกาส สิ่งแวดล้อมและใช้หลักธรรมให้ถูกจริตผู้ฟัง ๓) การใช้อุปมาอุปไมยของพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท) เป็นการอธิบายธรรมให้ผู้ฟังเข้าใจได้อย่างลึกซึ้งและสามารถจัดความสงสัยได้อย่างชัดเจน ๔) ในการใช้เทคนิคแบบอุปมาอุปไมย มีปรากฏตั้งแต่สมัยพุทธกาลและในภายหลังพุทธกาล หลวงพ่อชาได้นำมาประยุกต์ใช้ในสมัยปัจจุบัน ถือได้ว่าท่านได้นำเอาเทคนิคนี้ใช้ในการบรรยาย อธิบาย เทศนา และการตอบปัญหา เป็นวิธีที่ทำให้เนื้อหาของเรื่องที่ยกมานำเสนอในขณะนั้นๆ มีน้ำหนักและเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้ฟังเข้าใจในคำสอนของพระพุทธศาสนาได้ชัดเจนและลึกซึ้ง ทั้งความไพเราะ ความสละสลวย ความนุ่มนวลของภาษาเป็นสิ่งที่ปรากฏเป็นลักษณะเฉพาะของการอุปมาอุปไมย

พระนพวรรณ ตู่ทอง^{๒๐} ได้กล่าวไว้ในวิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบวิธีการสอนและวิธีการเผยแผ่ธรรมะของพระป่า: ศึกษากรณีศิษย์ผู้ได้รับการถ่ายทอดธรรมะจากหลวงพ่ocha สุภทฺโทและหลวงปู่เทสก์ เทสรสสี ว่าปฏิปทาของพระเถระทั้งสองมีความงดงามและถูกต้องตามหลักพระธรรมวินัย และแสดงให้เห็นตามความเป็นจริงจนเป็นที่เลื่อมใสของบรรดาสานุศิษย์ทุกคน ท่านทั้งสองสามารถประยุกต์หลักธรรมคำสอนที่เข้าใจยากให้เข้าใจได้ง่ายจึงไม่สร้างความเบื่อหน่ายให้สาธุศิษย์และสามารถที่จะกระทำหน้าที่เผยแผ่พระพุทธศาสนาต่อไปได้ การปฏิบัติตามข้อวัตรเป็นหลักการเบื้องต้นในการอบรมสั่งสอนสาธุศิษย์เป็นเครื่องฝึกให้คนมีคุณสมบัติพร้อมที่จะรับฟังคำสั่งสอน

จิราพร เนติธาดา^{๒๑} ได้กล่าวไว้ในวิทยานิพนธ์เรื่อง “วิธีการถ่ายทอดธรรมะของหลวงพ่ocha สุภทฺโท” ว่าหลวงพ่ochaมีวิธีการถ่ายทอดธรรมะโดยการพูดเรื่องธรรมะให้ลูกศิษย์ฟัง ปฏิบัติในสิ่งที่พูดให้ฟังแล้วทำให้ดูเป็นตัวอย่าง และให้ลูกศิษย์ทดลองปฏิบัติเพื่อให้เกิดความเข้าใจด้วยตนเอง ในการถ่ายทอดธรรมะให้ลูกศิษย์ฟังนั้นหลวงพ่ochaจะใช้คำพูดง่ายๆ สั้นๆ ไม่ใช่ศัพท์บาลี สั้นๆ สุกกฤต ในกรณีที่ต้องใช้จะมีคำอธิบายประกอบ นอกจากนี้ท่านยังใช้วิธีเปรียบเทียบ อุปมา อุปไมย ในการอธิบายหัวข้อธรรมซึ่งเป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรมโดยสิ่งที่นำมาเปรียบเทียบนั้นเป็นธรรมชาติที่อยู่รอบๆ ตัวมนุษย์ ซึ่งมนุษย์ส่วนใหญ่เคยมีประสบการณ์มาก่อน จึงสามารถสร้างโน้มน้าวใจด้วยตนเองหลังจากที่ได้ฟังเรื่องธรรมะมาก่อนแล้ว

ทองคำ มากมี^{๒๒} ได้กล่าวไว้ในวิทยานิพนธ์เรื่อง “คำสอนและวิธีสอนของพระโพธิญาณเถระ” ว่า คำสอนของพระพุทธเจ้าที่พระโพธิญาณเถระนำมาเผยแผ่ ๔ ประการ ประกอบด้วย วินัย สงฆ์ โดยท่านสอนให้เคร่งครัดในการปฏิบัติตามข้อบัญญัติที่พระพุทธเจ้าทรงกำหนดขึ้นเพื่อความเรียบร้อยดีงามแห่งสงฆ์ อันเป็นเครื่องส่งเสริมให้แก่ทุกซ์ได้สำเร็จ ไตรสิกขา สอนเกี่ยวกับศีล สมาธิ ปัญญา โอวาทปาติโมกข์สอนเรื่องความเห็นชอบ ในเรื่องการทำความดี การละเว้นความชั่ว และการทำให้บริสุทธิ์ อริยสัจ ๔ คือบทสรุปของคำสอนทั้งหมด ประกอบด้วยทุกซ์ สมุทัย นิโรธ มรรค

^{๒๐}พระนพวรรณ ตู่ทอง, “การศึกษาเปรียบเทียบวิธีการสอนและวิธีการเผยแผ่ธรรมะของพระป่า: ศึกษากรณีศิษย์ผู้ได้รับการถ่ายทอดธรรมะจากหลวงพ่ocha สุภทฺโทและหลวงปู่เทสก์ เทสรสสี”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล ๒๕๕๐).

^{๒๑}จิราพร เนติธาดา, “วิธีการถ่ายทอดธรรมะของหลวงพ่ocha สุภทฺโท” วิทยานิพนธ์ นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๕๒).

^{๒๒}ทองคำ มากมี, “คำสอนและวิธีสอนของพระโพธิญาณเถระ”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ๒๕๕๒).

ลักษณะเด่นของคำสอนคือ มุ่งไปที่การแก้ทุกข์ที่แท้จริงลักษณะเฉพาะที่เป็นข้อแตกต่างจากสำนักอื่น คือ การเน้นการอธิบายทุกข์ที่แท้จริงสองลักษณะ คือทุกข์อย่างละเอียดที่คนทั่วไปเรียกว่าความสุข หรือสุขเวทนา ทุกข์อย่างหยาบที่คนทั่วไปเรียกว่าความทุกข์หรือทุกข์เวทนา พยายามหลีกเลี่ยงการ แนะนำคำสอนในส่วนที่ไม่ได้บัญญัติไว้เช่น การถือโซกลาง การนับถือผี เป็นต้น

ไชยวุฒิ วุฑฒิรักษ์^{๒๓} ได้กล่าวไว้ในวิทยานิพนธ์เรื่อง “การจัดองค์การที่เหมาะสม : ศึกษากรณีสำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง” ว่า ความสำเร็จหรือล้มเหลวของ นโยบายของรัฐขึ้นอยู่กับความสามารถของหน่วยงานของระบบราชการจะระดมทรัพยากรในการ บริหารในหลายๆ ด้านประกอบกัน เช่นทรัพยากรบุคคล งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยี ไป บริหารจัดการที่เหมาะสม ดังนั้นการจัดโครงสร้างส่วนราชการเพื่อให้สามารถรองรับการปฏิบัติงานที่มี ระบบและขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ นอกจากจะให้หลักวิชารัฐศาสตร์และวิชา รัฐ ประศาสนศาสตร์ ที่นำมาใช้เป็นหลักในการจัดส่วนราชการ เช่นหลักการรวมอำนาจ และการกระจาย อำนาจ หลักการจัดองค์การเป็นสายงานตรง สายงานช่วยอำนวยความสะดวกหรือวิชาการ...งานของรัฐยังให้ ความสำคัญกับการนำเทคนิคการบริหารที่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานในภาคเอกชนมาปรับ ใช้ เช่นหลักหน้าที่และความรับผิดชอบ การกำหนดลักษณะงานเฉพาะด้าน เป็นต้น

กัลยา เนติประวัติ^{๒๔} ได้ศึกษาเรื่อง “การยอมรับรูปแบบการจัดองค์การทางสังคมแบบ ใหม่ตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ในองค์การภาครัฐ : ศึกษากรณีสำนักงาน ปลัดกระทรวงสาธารณสุข” ผลการวิจัยพบว่าข้าราชการในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ที่ปฏิบัติงานในส่วนกลางมีระดับการยอมรับรูปแบบการจัดองค์การทางสังคมแบบใหม่ตามหลักการบริหาร กิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีในระดับสูง สำหรับปัจจัยต่างๆ ซึ่งได้แก่ อายุ ตำแหน่งงาน ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และความรู้ความเข้าใจ ในหลักการบริหารกิจการ บ้านเมืองและสังคมที่ดีนั้น ผลจากการศึกษาพบว่ามีความสัมพันธ์กับการยอมรับรูปแบบการจัด องค์การทางสังคมแบบใหม่ ขณะที่เพศไม่มีความสัมพันธ์กับความยอมรับดังกล่าว

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทำให้ผู้วิจัยเห็นว่าที่ผ่านมาได้มีการได้มี เอกสารงานวิจัยที่กล่าวถึงการจัดองค์กรในพระพุทธศาสนาและงานวิจัยที่กล่าวถึงพระโพธิญาณเถระ ในด้านต่างๆ เช่นการเผยแผ่ธรรม เทคนิคการเผยแผ่ และหลักคำสอนของพระโพธิญาณเถระ งานที่ยัง ไม่มีการศึกษาวิจัยก็คืองานด้านการบริหารองค์กร การจัดองค์กรของวัดหนองป่าพง การบริหาร องค์กรของวัดหนองป่าพงเป็นเรื่องน่าศึกษาเพราะจะทำให้ได้รูปแบบและแนวทางในการนำไป ประยุกต์เพื่อพัฒนาวัดอื่นๆ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยการจัดองค์กรของวัด หนองป่าพง

^{๒๓}ไชยวุฒิ วุฑฒิรักษ์,การจัดองค์การที่เหมาะสม : ศึกษากรณีสำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง,วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต,(บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ๒๕๓๙).

^{๒๔}กัลยา เนติประวัติ,การยอมรับรูปแบบการจัดองค์การทางสังคมแบบใหม่ตามหลักการบริหารกิจการ บ้านเมืองและสังคมที่ดีในองค์การภาครัฐ : ศึกษากรณีสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข,วิทยานิพนธ์ ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร ๒๕๔๔).

๑.๗. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

๑.๗.๑ ศึกษาเอกสารจากแหล่งข้อมูลชั้นปฐมภูมิ คือคัมภีร์พระไตรปิฎก รวบรวมข้อมูลที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการจัดองค์กรพุทธศาสนาเถรวาทและการจัดองค์กรของวัดหนองป่าพง รวมถึงงานวิชาการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

๑.๗.๒ ศึกษาเอกสารจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ คือคัมภีร์อรรถกถา ฎีกา อนุฎีกา และหนังสือวิชาการต่างๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับหัวข้อวิจัย

๑.๗.๓ วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ประเด็นปัญหาที่ต้องการทราบเป็นตัวตั้งแล้วหาคำตอบจากข้อมูลที่เก็บและรวบไว้เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมมาทั้งหมด สรุปสังเคราะห์ข้อมูล และเขียนงานวิจัยพร้อมเสนอแนวคิดของผู้วิจัยให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และตอบปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๗.๔ สรุปงานวิจัยและข้อเสนอแนะ

๑.๘ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๘.๑ ได้ทราบการจัดองค์กรในพระพุทธานุศาสนเถรวาท

๑.๘.๒ ได้ทราบการจัดองค์กรของวัดหนองป่าพง อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

๑.๘.๓ ได้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างการจัดองค์กรของพุทธศาสนาเถรวาทกับการจัดองค์กรของวัดหนองป่าพง